

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В.ДОКУЧАЄВА**

Кафедра управління земельними ресурсами та кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.02 УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань **19 «Архітектура та будівництво»**

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність **193 «Геодезія та землеустрій»**

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма **«Землеустрій та кадастр»**

(назва програми)

Факультет **інженерів землевпорядкування**

(назва факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» для здобувачів галузі знань «Архітектура та будівництво», спеціальності «Геодезія та землеустрій», освітньо-професійної програми «Землеустрій та кадастр».

«__» _____ 20__ р. __ с.

Розробник: зав.кафедри управління земельними ресурсами та кадастру, д.е.н.,
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

професор Кошкалда І.В.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри управління земельними ресурсами та кадастру

Протокол від «____» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри
управління земельними ресурсами та кадастру

(підпис)

(І.В. Кошкалда)
(ініціали та прізвище)

«__» _____ 20__ р.

Схвалено методичною комісією факультету інженерів землевпорядкування

Протокол від «____» _____ 20__ р. № ____

Голова _____ (О.В. Князь)
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 19 «Архітектура і будівництво»	Обов’язкова	
Модулів – 4	Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій» Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й і 2-й	1-й і 2-й
		Семестр	
		2-й і 3-й	2-й
Загальна кількість годин – 300		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача – 9	Освітній рівень магістр	40 год.	22 год.
		Практичні, семінарські	
		-	30 год.
		Лабораторні	
		64 год.	-
		Самостійна робота	
		196 год.	248 год
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
	залік, курсовий проект, екзамен	залік, курсовий проект, екзамен	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на підготовку фахівців у сфері управління земельними ресурсами в землепорядкуванні та кадастрі, аграрному менеджменті, управлінні міськими територіями та комунальним господарством, формуванні керівників, лідерів та висококваліфікованих спеціалістів, котрі володітимуть питаннями теоретичних знань та практичних навичок щодо комплексного використання природно-ресурсного потенціалу територіальних одиниць, формування екологічно-стабільних агломерацій та економічно ефективних бюджетів суб'єктів господарювання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» є формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навичок щодо прийняття управлінських рішень з раціонального використання та охорони земельних ресурсів на різних адміністративно-територіальних рівнях.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення історичних і соціально-економічних умов зародження управління земельними ресурсами; встановлення поняття, принципів, завдань, функцій та сутності управління земельними ресурсами на різних ієрархічних рівнях; визначення місця і ролі управління земельними ресурсами в організації використання земель і регулюванні земельних відносин; вивчення методів та методичних основ управління земельними ресурсами; встановлення правових, економічних, організаційних механізмів управління земельними ресурсами; вивчення особливостей управління земельними ресурсами різного цільового призначення, функціонального використання та різних форм власності; набуття навиків проектування та моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні **знати**:

- особливості функціонування управління земельними ресурсами в суспільному виробництві;
- сутність, зміст і методи управління земельними ресурсами;
- зміст і напрямки розвитку систем управління земельними ресурсами на основних етапах розвитку держави;
- закономірності розвитку управління земельними ресурсами, його позитивні і негативні тенденції;
- правові, економічні, організаційні механізми управління земельними ресурсами; методи проектування та моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами;

уміти:

- здійснювати аналіз і давати оцінку соціально-економічній сутності і змісту заходів з управління земельними ресурсами;
- визначати тенденції розвитку управління земельними ресурсами на території України, в регіонах та на підприємствах;
- аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію у сфері управління земельними ресурсами;
- проводити економічний аналіз ефективності використання земельних ресурсів;
- приймати науково обґрунтовані рішення щодо вдосконалення методів

управління;

- використовувати кадастрові дані під час управління земельними ресурсами;
- аналізувати і прогнозувати розвиток земельного ринку;
- використовувати набуті знання з управління земельними ресурсами під час проектування і моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами, у дипломному проектуванні.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність: Інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та практичних задач і проблем з управління земельними ресурсами. Знати принципи управління персоналом та земельними ресурсами, основні підходи до прийняття управлінських рішень.

Загальні компетентності:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- 2.Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті управлінські рішення.
- 3.Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу.
- 4.Здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань в сфері управління земельними ресурсами.
- 5.Здатність керувати колективом у сфері управління земельними ресурсами, толерантно сприймаючи соціальні, етнічні, конфесійні і культурні відмінності.
- 6.Навички використання інформаційних технологій.
- 7.Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- 8.Здатність спілкуватися з фахівцями зі сфери управління земельними ресурсами (з експертами з інших галузей).
- 9.Здатність працювати в міжнародному контексті. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- 1.Здатність використовувати чинні нормативи, стандарти і методики, економіко-математичні методи, бази даних та комп'ютерну техніку в сфері управління земельними ресурсами.
- 2.Здатність використовувати знання з історії становлення та тенденцій розвитку управління земельними ресурсами в Україні та за кордоном, розуміння суті основних процесів і проблем.
- 3.Здатність використовувати знання правових основ в сфері земельних та майнових відносин, розуміння сутності земельно-майнових відносин, ринкової економіки та її можливостей, функцій і ролі держави в управління земельними ресурсами та відносин власності.
- 4.Здатність розробляти і здійснювати технікоекономічне обґрунтування планів, проектів і схем використання земельних ресурсів та територіального планування.
- 5.Здатність до консультаційної діяльності, яка полягає в наданні консультацій в сфері управління земельними ресурсами.

6. Розуміння та суворе дотримання стандартів професійної діяльності, у тому числі стандартів етики, володіння сучасними техніками комунікацій, подання та експертизи результатів землепорядних та земельнооціночних робіт.

7. Здатність встановлювати ділові контакти та проводити переговори із замовниками, виконувати підготовчі роботи, оформляти та укладати договори на виконання робіт.

8. Здатність збирати інформацію про об'єкт землеустрою, складати точний опис об'єкта, визначати й обґрунтовувати методи розробки проектів землеустрою чи розробки технічної документації.

9. Уміння застосовувати базові знання з економіки природокористування, економічних механізмів природокористування та охорони навколишнього середовища структури та складу природоохоронних витрат

10. Здатність виявляти та оцінювати вплив об'єктів нерухомості на навколишнє природне середовище, а також вплив екологічних факторів на грошову та економічні оцінки.

11. Володіння сучасними підходами, методами та моделями, аналітичними інструментами та інформаційними технологіями оцінки і аналізу об'єктів власності та прав на них для об'єктів цивільного права всіх форм власності в конкретних цілях, передбачених цивільним та іншим законодавством України.

12. Здатність аналізувати та обґрунтовувати проекти розвитку земельної та іншої нерухомості, розробляти бізнес-плани інвестиційних проектів з різноманітними оцінками ефективності розвитку та впливу факторів ризику.

13. Уміння збирати і систематизувати дані для створення інформаційної бази в сфері геодезії, землеустрою та кадастру.

14. Здатність професійно використовувати знання в галузі прикладної математики для розроблення математичних моделей з оптимізації землекористування та землеволодіння.

15. Здатність ставити завдання і вибирати методи дослідження, інтерпретувати і представляти результати наукових досліджень у формі звітів, рефератів, публікацій і публічних обговорень.

Міждисциплінарні зв'язки:

1. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: державний земельний кадастр, земельне право, землепорядне проектування, землеустрій, економіка сільськогосподарського виробництва, законодавче забезпечення кадастру нерухомості, моніторинг та охорона земель.

2. Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: -.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Законодавча і теоретична база управління земельними ресурсами.

Тема 1. Історичні та соціально-економічні передумови розвитку управління земельними ресурсами.

Земельні ресурси як об'єкт управління. Коротка історія еволюції управління земельними ресурсами. Основні принципи використання земель. Управління земельними ресурсами на території України в період входження до складу царської Росії. Управління земельними ресурсами в радянській Україні. Стан та розвиток управління земельними ресурсами в незалежній Україні (можливо об'єднати в одне Історичні аспекти та сучасний стан управління земельними ресурсами в Україні). Світовий досвід передових країн світу з управління земельними ресурсами. Місце управління земельними ресурсами в контексті Концепції сталого розвитку.

Тема 2. Теоретичні основи управління земельними ресурсами.

Поняття, об'єкт, предмет та мета управління земельними ресурсами. Сутність і зміст управління земельними ресурсами на державному, регіональному та місцевому рівнях. Основні завдання, функції та принципи управління земельними ресурсами. Основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами. Система управління земельними ресурсами. Поняття земельного менеджменту.

Тема 3. Методи управління земельними ресурсами.

Поняття методів управління земельними ресурсами. Загальні методи теорії менеджменту: організаційно-адміністративний, економічний, соціально-психологічний. Комплексні методи управління. Специфічні методи. Метод системного аналізу. Програмно-цільовий метод. Метод землевпорядкування. Метод моделювання. Оцінка методів управління земельними ресурсами.

Тема 4. Нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами.

Сутність нормативно-методичного забезпечення управління земельними ресурсами. Поняття стандартів, норм і правил, регламентів, методичних рекомендацій та інструкцій. Державні стандарти як інструментарій управління земельними ресурсами. Методичні підходи до аналізу проблем управління. Методика оцінки ефективності організаційних систем управління. Методичні підходи до оцінки ефективності управлінських дій.

Тема 5. Основні напрями і механізми управління земельними ресурсами.

Основні підходи до формування напрямів та механізмів управління земельними ресурсами. Роль і функції Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру в системі управління земельними ресурсами. Особливості механізмів управління земельними ресурсами на регіональному рівні. Механізми управління земельними ресурсами на місцевому рівні. Особливості управління земельними ресурсами у великих містах. Механізми управління використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення.

Тема 6. Правові, організаційні та економічні механізми управління земельними ресурсами.

Правові механізми. Організаційні механізми: запровадження раціонального використання та охорони земель; моніторинг земель, організація землеустрою; ведення Державного земельного кадастру. Економічні механізми: оцінка землі; плата за землю; стимулювання раціонального використання та охорони земель.

Змістовий модуль 2. Державні механізми і технології управління земельними ресурсами

Тема 1. Особливості управління земельними ресурсами різного цільового призначення і функціонального використання.

Типізація (класифікація) земельних ресурсів як інструментарій управління. Категорії земель як об'єкт державного управління. Залежність цінності і інвестиційної привабливості земельних ресурсів від природно-ресурсного потенціалу. Типологія особливостей управління сільськогосподарським та несільськогосподарським землекористуванням. Управління використанням та охороною земель житлової та громадської забудови. Управління використанням та охороною земель лісового фонду. Управління використанням та охороною земель водного фонду. Управління використанням та охороною земель природно-заповідного і природоохоронного призначення.

Тема 2. Специфіка управління земельним ресурсами різних форм власності.

Управління як економічна функція власності. Специфіка управління земельними ресурсами як об'єктом права власності. Специфіка управління землями державної власності. Специфіка управління землями комунальної власності. Специфіка управління землями приватної власності. Специфіка управління землями наданих іноземним громадянам, іноземним юридичним особам та іноземним державам. Специфіка управління землями спільної власності.

Тема 3. Моделювання організаційної системи управління земельними ресурсами

Принципи та підходи до проектування організаційної системи управління земельними ресурсами. Методи проектування організаційної системи управління земельними ресурсами. Моделювання організаційної системи управління земельними ресурсами.

Тема 4. Організаційні структури управління земельними ресурсами.

Основні принципи і вимоги до побудови організаційних структур управління. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на державному рівні. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на регіональному рівні. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на рівні району, міста, селища, села.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб.	інд.	с. р.		л	п/с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Законодавча і теоретична база управління земельними ресурсами												
Тема 1. Історичні та соціально-економічні передумови розвитку управління земельними ресурсами	32	6	-	4	-	22	30	2	2	-	-	26
Тема 2. Теоретичні основи управління земельними ресурсами	30	4	-	4	-	22	30	2	2	-	-	26
Тема 3. Методи управління земельними ресурсами	26	2	-	6	-	18	26	2	2	-	-	22
Тема 4. Нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами	30	4	-	6	-	20	28	2	4	-	-	22
Тема 5. Основні напрями і механізми управління земельними ресурсами	30	4	-	8	-	18	26	2	4	-	-	20
Тема 6. Правові, організаційні та економічні механізми управління земельними ресурсами	34	6	-	8	-	20	34	4	4	-	-	26
Разом за змістовим модулем 1	182	26	-	36	-	120	174	14	18	-	-	142
Змістовий модуль 2. Державні механізми і технології управління земельними ресурсами												
Тема 1. Особливості управління земельними ресурсами різного цільового призначення і функціонального використання	30	4	-	8	-	18	32	2	4	-	-	26
Тема 2. Специфіка управління земельними ресурсами різних форм власності	30	4	-	8	-	18	32	2	4	-	-	26
Тема 3. Моделювання організаційної системи управління земельними ресурсами	32	4	-	6	-	22	32	2	2	-	-	28

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 4. Організаційні структури управління земельними ресурсами	26	2	-	6	-	18	30	2	2	-	-	26
Разом за змістовим модулем 2	118	14	-	28	-	76	126	8	12	-	-	106
Разом за модулем 1	300	40	-	64	-	196	300	22	30	-	-	248

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційні основи використання земельних ресурсів	6
2	Теоретичні основи управління земельними ресурсами	6
3	Правові аспекти управління земельними ресурсами	8
4	Інституційний механізм системи управління земельними ресурсами	6
5	Основні складові механізмів управління земельними ресурсами	8
6	Управління земельними ресурсами в сучасних умовах	8
7	Управління земельними ресурсами різних форм власності	8
8	Поняття організаційної системи управління земельними ресурсами, принципи і методи її побудови	6
9	Проектування організаційної системи управління земельними ресурсами на різних рівнях (державний, регіональний, місцевий)	8
	Разом	64

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Світовий досвід управління земельними ресурсами в умовах ринкових відносин	6
2.	Особливості управління земельними ресурсами у різних галузях	4
3.	Види управління земельними ресурсами	4
4.	Предмет науки управління земельними ресурсами	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5.	Управління процесом формування системи землекористувань ринкового типу	6
6.	Основні засади сучасної земельної політики	6
7.	Управління інформацією про земельні ресурси	4
8.	Управління даними земельного кадастру	4
9.	Підготовка кадрів з питань управління земельними ресурсами	4
10.	Роль земельно-реєстраційної системи в управлінні земельними ресурсами	4
11.	Планово-картографічне забезпечення ефективним управлінням земельними ресурсами	4
12.	Комп'ютеризація управління земельними ресурсами	4
13.	Управління землями запасу	4
14.	Управління землями резервного фонду	4
15.	Управління меліоративним земельним фондом	4
16.	Управління землями забрудненими радіонуклідами	4
17.	Управління земельними ресурсами природоохоронних територій	4
18.	Управління земельними ресурсами в смугах прикордонного режиму	4
19.	Управління земельними ресурсами історично сформованих ландшафтів	4
20.	Управління земельними ресурсами в зонах пам'яток історії та культури	4
21.	Управління земельними ресурсами на територіях з несприятливими природними умовами	4
22.	Бізнес-план як організаційно-правова основа управління земельними ресурсами	6
23.	Питання теорії земельного менеджменту в системі управління земельними ресурсами	4
24.	Розробка державної і регіональних програм використання земельних ресурсів	4
25.	Розробка проектів та іншої землепорядної документації, пов'язаної з використанням і охороною земель	4
26.	Сутність, принципи, методи, функції управління земельними ресурсами	4
27.	Інституційний механізм системи управління земельними ресурсами	4
28.	Законодавче забезпечення системи управління земельними ресурсами	4
29.	Державне управління земельними ресурсами	4
30.	Інноваційно-інвестиційна політика в системі управління земельними ресурсами	6
31.	Основні напрямки організаційної структури системи управління	4
32.	Управління процесом формування системи землекористувань ринкового типу	4
33.	Правові аспекти управління земельними ресурсами	4
34.	Інженерно-технічний аспект системи управління земельними ресурсами	4
35.	Соціально-економічний аспект управління. Ознаки та динаміка змін в	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ринкових умовах	
36.	Підготовка кадрів з питань управління земельними ресурсами	4
37.	Пріоритетність цільового використання земельних ресурсів	4
38.	Управління земельними ресурсами у населених пунктах. Муніципальне управління	4
39.	Управління землями сільськогосподарського призначення	4
40.	Управління земельними ресурсами з особливим режимом використання	4
41.	Екологічні аспекти управління охороною і використанням земельних ресурсів	4
42.	Управління охороною земельних ресурсів	4
43.	Ринок землі в Україні. Фактори, що обумовлюють інтенсивність розвитку ринку землі	4
44.	Земельні та іпотечні банки	4
45.	Інформаційні, геоінформаційні технології, науково-технічна інформація як інструмент управління земельними ресурсами	6
46.	Статистичні методи обробки інформації, як елемент розробки прогнозних планів	4
	Разом	196

9. Курсове проектування

Курсове проектування передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

Завдання для курсового проектування з дисципліни «Управління земельними ресурсами» видається здобувачу викладачем на початку семестру. Курсовий проект виконується здобувачем самостійно. Здобувач має надати курсовий проект для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання курсового проекту проставляється в окрему заліково-екзаменаційну відомість.

Тематика курсового проектування має носити проблемний характер. Здобувач має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням з викладачем. У іншому випадку тема має бути запропонована викладачем.

У процесі виконання курсового проекту здобувач має опрацювати не менш як 10 літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. При цьому робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається у роботі.

10. Методи навчання

У ході вивчення дисципліни «Управління земельними ресурсами» використовуються такі методи навчання:

1. Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (виконання конкретних прикладних розрахунків).

2. Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні, продуктивні, а саме: дослідницькі, пошукові, частково-пошукові.

4. Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота з підручниками і науковою літературою, текстами лекцій, практичних занять; робота з комп'ютером; виконання письмових завдань; прикладні дослідження.

11. Методи контролю

Контроль знань, умінь і навичок студентів – невід'ємна складова педагогічного процесу та форма зворотного зв'язку при вивченні дисципліни «Управління земельними ресурсами». У навчальному процесі використовуються такі види контролю: поточний, періодичний (проміжний), підсумковий.

Поточний контроль – контроль рівня знань і умінь у процесі навчання, який проводиться на лекціях та практичних заняттях. Він має такі види і форми:

- опитування на засвоєння попередньої лекції (на початку чергової лекції);
- опитування під час лекції на розуміння її суті;
- контроль за засвоєнням матеріалу лекції;
- практичні заняття;
- співбесіда;
- модульний контроль.

Періодичний (проміжний) контроль – це контроль після вивчення розділу, теми змістових модулів. Він включає такі види контролю:

- контрольні роботи;
- колоквіуми;
- тестові опитування;
- контроль за формуванням практичних умінь і навичок;
- контроль за умінням вирішувати професійно-орієнтовані завдання.

Підсумковий контроль – це контроль, який здійснюється наприкінці вивчення дисципліни. Він включає:

- ✓ семестровий контроль;
- ✓ залік;
- ✓ курсовий проект
- ✓ семестрові іспити.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1						100
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	
10	20	10	20	20	20	
100 x 1						

Курсова робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
До 80	До 10	До 10	100

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				100	
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
10	20	10	20	20	20	20	20	30	30		
100 x 0,3						100 x 0,3				100 x 0,4	

*T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Підсумкова семестрова оцінка визначається за формулою:

$$\text{Підсумкова оцінка} = (\text{Сума балів за Змістовний модуль 1} \times 0,3) + (\text{Сума балів за Змістовний модуль 2} \times 0,3) + (\text{Сума балів за іспит} \times 0,4).$$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсової роботи
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

*згідно оціночних норм Міністерства освіти і науки України

*Оцінка «**відмінно**» – **90-100 балів** – виставляється студенту за впевнені, аргументовані відповіді, самостійне, творче, ініціативне застосування знань в змінених ситуаціях. Студент демонструє глибоку обґрунтованість, логічність, переконливість викладу матеріалу, правильну і виразну мову. Показує високу старанність і вправність у виконанні практичних завдань і їх бездоганне зовнішнє оформлення.

Оцінка **«добре» – 75-89 балів** – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він показав свідоме і повне засвоєння, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які студент сам виправляє. Студент демонструє достатню обґрунтованість, незначне порушення послідовності, недостатню переконливість при викладенні матеріалу. Показує достатню старанність і вправність, добре зовнішнє оформлення при виконанні практичних завдань.

Оцінка **«задовільно» – 60-74 бали** – виставляється за свідоме засвоєння програмного матеріалу з незначними помилками, які студент виправляє з допомогою викладача. Присутні деякі порушення логічності і послідовності, не зовсім достатня самостійність мислення. При виконанні практичних завдань демонструє посередню старанність, зовнішнє оформлення задовільне.

Оцінка **«незадовільно» – 35-59 балів** – виставляється за несвідоме, механічне засвоєння з великими помилками і прогалинами у знаннях програмного матеріалу. Мають місце необґрунтованість суджень, недостатньо розвинена самостійність мислення. При виконанні практичних завдань відсутність старанності, погане зовнішнє оформлення.

13. Методичне забезпечення

1. Управління земельними ресурсами. Том 1-7. Підручник з курсу лекцій. TEMPUS IV. Донецьк: УНИТЕХ, 2012.
2. Управління земельними ресурсами. Методичні вказівки до проведення практичних робіт для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 8.08010103 «Землеустрій та кадастр» денної та заочної форм навчання // І.В.Кошкалда, Д.М. Загній. – ХНАУ. – 2016. – 26 с.
3. Управління земельними ресурсами. Методичні вказівки до складання курсового проекту для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 8.08010103 «Землеустрій та кадастр» денної та заочної форм навчання // І.В.Кошкалда, Д.М. Загній. – ХНАУ. – 2016. – 25 с.
4. Управління земельними ресурсами. Навч. посібник / І.В. Кошкалда, А.В. Корецький, О.А. Домбровська та ін. / за ред. проф. І.В.Кошкалди; Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: Смуґаста тип., 2018. – 368с.
5. Управління земельними ресурсами. Конспект лекцій для магістрів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / Т.В. Глушенкова, Т.В. Анопрієнко, І.В. Кошкалда, О.М. Трегуб // – Харків. ХНУМГ ім.О.М.Бекетова, 2018. – 85с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Вервейко А.П. Сучасні питання нормативної грошової оцінки земель: посібник // А.П. Вервейко, Л.В.Сухомлін, О.П. Гаража. – Харків «Принт іздат».- 2012.- 350 с.
2. Горлачук В.В. Земельний менеджмент: навчальний посібник / В.В. Горлачук, І.М. Песчанська, В.А. Скороходов. – К.: ВД «Професіонал». – 2006. – 192с.
3. Горлачук В.В. Управління земельними ресурсами: підручник / В.В. Горлачук, В.Г. В'юн, І.М. Песчанська, А.Я. Сохнич / За ред. д.е.н., проф. Горлачука В.В., 2-ге вид., випр. і переробл. – Львів: «Магнолія плюс»; видавець СПД ФО Піча В.М., 2006. – 443с.
4. Гуцуляк Ю.Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки /

- Ю.Г. Гуцуляк - Чернівці: Прут, 2002. - 124 с.
5. Дорош О.С. Управління земельними ресурсами на регіональному рівні / О.С.Дорош. -К.: ТОВ „ЦЗРУ”, 2004. - 142 с.
 6. Управление земельными ресурсами: учебное пособие / П.В. Кухтин, А.А. Левов, В.Ю. Морозов, А.В. Руднев и др.- СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж; Ростов н/Д: Питер, 2006.- 448 с.
 7. Менеджмент в землевпорядкуванні: навчальний посібник / А.М. Третяк, А.Я. Сохнич, В.М. Друга та ін; За заг. ред. А.М. Третяка. - К.: ТОВ „ЦЗРУ”, 2004.- 344с.
 8. Сохнич А.Я. Оптимізація землекористування в умовах реформування земельних відносин / А.Я. Сохнич - Львів: НВФ "Українські технології", 2000. - 13с.
 9. Сохнич А.Я. Проблеми використання і охорони земель в умовах ринкової економіки / А.Я. Сохнич - Львів: НВФ "Українські технології", 2002. - 252с.
 10. Стратегічне управління: Навчальний посібник / За ред. В.В.Горлачука. -Миколаїв: Вид-во ПП "Шамрай", 2003. - 440 с.
 11. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами та реєстрація землі в Україні / А.М. Третяк - К.: Преса України, 1998. - 224 с.
 12. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами: навчальний посібник // А.М. Третяк, О.С.Дорош.- Вінниця: «Нова книга», 2006. - 360 с.
 13. Управління земельними ресурсами: навч. посібник / І.В. Кошкалда, А.В. Корецький, О.А. Домбровська та ін. / за ред. проф. І.В.Кошкалди; Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: Смугаста тип., 2018. – 368с.
 14. Управління земельними ресурсами. Конспект лекцій для магістрів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» // Т.В.Глушенкова, Т.В.Анопрієнко, І.В.Кошкалда, О.М.Трегуб – Харків. ХНУМГ ім.О.М.Бекетова, 2018. – 85с.

Додаткова

1. Конституція України: прийнята на V-й сесії Верховної ради України 28 червня 1996р.- [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
2. Земельний Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III зі змінами та доповненнями – [електронний ресурс] .- Режим доступу: <http://rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р.- [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>
4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р.- [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Редакція від 02.10.2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/податковий>.
7. Про державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р.- [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
8. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 р. - Інфодиск, 2008.
9. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV. Редакція від 05.09.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про оренду землі>.

10. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. - № 36. - ст.282.
11. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-п>.
12. Про ліцензування певних видів господарської діяльності. Закон України від 14.11.2000 № 1698 [електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
13. Про Програму створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 2.12.1997р. № 1355. – Інфодиск: Законодательство Украины, 2007.
14. Коваленко П.І. Інтегроване управління водними та земельними ресурсами на зрошувальних системах// П.І. Коваленко, О.І. Жовтоног // Вісник аграрної науки. - 2005.- №11.- С.5-10.
15. Шляхи підвищення ефективності управління земельними ресурсами міст України.- К., 2005.- 336 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://rada.gov.ua/> - інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - інформаційно-пошукова система Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.rada.crimea.ua/> – нормативно - правова база Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
4. <http://land.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.
5. <http://zem.ua/index.php/ru/> – земельний портал України.
6. <http://www.myland.org.ua/> – Моя земля – земельно-правовий та аналітичний ресурс.
7. <http://www.nau.kiev.ua/> – нормативні акти України українською, російською, англійською мовами.